

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 11ον - ΑΡΙΘΜ. 223

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1980

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

- Τό Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον προωθεῖ τόν Διάλογον μέ τās Ἀρχαίας Ἀνατολικάς Ἐκκλησίας 2
- Ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ Μητροπολίτης Λαοδικείας κυρός Μάξιμος 3

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Ρώμη : Σύσκεψις ἐπί τῆς οἰκουμενικῆς διαστάσεως τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας 4
- Συνάντησις ὀρθοδόξων καί ρωμαιοκαθολικῶν ἐν Γενεύῃ 6
- Διάλεξις τοῦ καθηγητοῦ W. Schneemelcher ἐν Σαμπεζύ 7
- Ἐκλογή νέου Μητροπολίτου καί δύο Ἐπισκόπων εἰς τό Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας 8
- Εἰδήσεις ἀπό τήν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας 9
- Πληροφορίαι περί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας ... 10
- Σύντομα νέα 11

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- "Ὁ Μέγας Βασίλειος φορεῦς καί ἔκφρασις τοῦ ἀνατολικοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος" : ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου 12

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΤΕΛΕΓΡ. ORTHODOXIA-GENÈVE * ΤΕΛ. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSAY, 1292 CHAMBÉSAY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νά ἐνημερώνη τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δέν φέρει εὐθύνην διὰ τās ἀπόψεις τās ἐκφραζομένας εἰς τās δημοσιευομένας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μέ ἀπλὴν ἐνδειξιν τῆς προελεύσεως.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

- Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον προωθεῖ τόν Διάλογον μέ τὰς Ἀρχαίας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Α.Θ.Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Δημήτριος ὁ Α' διά τῶν ὑπ' Ἀριθμ. Πρωτ. 589 καί ὑπό ἡμερομηνίαν 19 Σεπτεμβρίου 1979 Σεπτῶν Γραμμάτων Αὐτοῦ, ἀπευθυνομένων πρός ἅπαντας τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀνήγγειλε τήν ἀπόφασιν τῆς ἐν Σαμπεζύ, Γενεύης, ἀπό 7 ἕως 11 Φεβρουαρίου 1979, συνελθούσης Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς διά τήν προπαρασκευήν τοῦ Διαλόγου μετά τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων, συμφώνως πρός τήν ὁποίαν ἐνεκρίθη "ὅπως ἄρξηται ὁ Διάλογος οὗτος ἐπισήμως καί ὀριστικῶς πλέον εἰς ἐπίπεδον διορθόδοξον καί διανατολικόν ἀντιστοιχῶς" καί "ὅπως ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Ἐκκλησίας ἀνακοινωθῆ καταλλήλως πρός ἀπάσας τὰς λοιπὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας καί πρός τὰς Ἀρχαίας Ἀνατολικῆς".

Κατόπιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἡ Α.Θ.Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐκάλεσε διά τῶν ὡς ἄνω Γραμμάτων Αὐτοῦ τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἐξαγγείλουν τὰ ὀνόματα τῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν εἰς τήν Διανατολικήν Ἐπιτροπήν διά τόν Διάλογον τοῦτον, ἐκφράζων ἅμα καί τόν διακαῆ πόθον Αὐτοῦ, ὅπως ὁ ἐν λόγῳ Διάλογος ἄρξηται τό ταχύτερον δυνατόν.

Ἐκ παραλλήλου, ἡ Α.Θ.Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, διά Σεπτῶν Γραμμάτων, φερόντων τόν αὐτόν ἀριθμόν Πρωτοκόλλου καί τήν αὐτήν ἡμερομηνίαν, ἐπληροφόρησεν ἅπαντας τοὺς Προκαθημένους τῶν κατά τόπους Ἀγιοτάτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν περί τῆς ὡς ἄνω ἐνεργείας Αὐτοῦ καί ἀνήγγειλεν ὅτι θέλει κοινοποιήσει πρός αὐτούς τὰς ἀπαντήσεις τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν διά τὰ περαιτέρω.

Ἐπεγθυμίζεται, ὅτι, ἀπό ὀρθοδόξου πλευρᾶς, θά μετασχοῦν εἰς τήν Μικτήν Θεολογικήν Ἐπιτροπήν τοῦ Διαλόγου τὰ

αὐτὰ μέλη, τὰ ὅποια εἶχον ἀπαρτίσει καί τήν Διορθόδοξον Προπα-
ρασκευαστικήν Ἐπιτροπήν διὰ τόν ὡς ἄνω Διάλογον.

- Ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ Μητροπολίτης Λαοδικείας κυρός Μάξιμος.

Τήν 10ην Δεκεμβρίου 1979 ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ ἐκ τῶν
Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Λαοδικείας κυρός
Μάξιμος.

Ὁ ἐκλιπών, κατά κόσμον Γεώργιος Γεωργιάδης, γεννηθεὶς
τό 1908, ἐσπούδασε θεολογίαν εἰς τήν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης,
ἀμα δέ τῇ ἀποφοιτήσει του, τό 1931, προσελήφθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.
Διέδραμε ὅλα τὰ στάδια τῆς διακονίας ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Αὐλῇ, διε-
τέλεσε δέ, ἀπό τοῦ 1943, Μ.Πρωτοσύγγελος τῶν Πατριαρχείων. Τό
1946 προήχθη εἰς Μητροπολίτην Λαοδικείας. Διετέλεσε μέλος τῆς
Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς καί διαφόρων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὁ ἐκλιπών Ἱεράρχης, πνευματικόν ἀνάστημα τοῦ Πατρι-
άρχου Μαξίμου τοῦ Ε', διεκρίθη, μεταξύ ἄλλων, διὰ τήν βαθεῖαν
του γνῶσιν περί τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Ἐπί τοῦ θέματος τούτου
ἐξέδωκε πλεῖστα ὄσα ἔργα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ σπουδαιότερα εἶναι
"Ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ" καί "Κῆπος Χαρίτων".

Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ
Ναῷ τήν 12ην Δεκεμβρίου προεξάρχοντος τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Ρώμη : Σύσκεψις επί της οίκουμενικῆς διαστάσεως τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Άπό 19 ἕως 24 Νοεμβρίου 1979 συνήλθεν εἰς Ρώμην, κατόπιν πρωτοβουλίας τῆς Γραμματείας διὰ τήν Ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν τοῦ Βατικανοῦ, εἰδική σύσκεψις ρωμαιοκαθολικῶν ἱεραρχῶν, οἱ ὁποῖοι ἠσχολήθησαν μέ τό θέμα : "Ἡ οἰκουμενική διάστασις τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας". Οἱ συγκεντρωθέντες ἱεράρχαι προήρχοντο ἀπό ὄλα τά μέρη τοῦ κόσμου, ἐξεπροσώπουν δέ τάς κατά τόπους Συνόδους τῶν ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων καί συνειργάσθησαν μέ ὁμάδα θεολόγων, εἰδικῶν εἰς τά θέματα τοῦ οἰκουμενισμοῦ καί τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου. Εἰς τήν σύσκεψιν ἔλαβον ἐπίσης μέρος ὡς παρατηρηταί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνός, Προϊστάμενος τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς καί ἐκπρόσωποι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Διεθνoῦς Ὁμοσπονδίας τῶν Δουθηρανῶν. Τῆς συσκέψεως προήδρευσεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ραμόν Τορέλλα, Ἀντιπρόεδρος τῆς Γραμματείας διὰ τήν Ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν. Ἡ προηγουμένη σύσκεψις ἐπί τοῦ αὐτοῦ θέματος εἶχε πραγματοποιηθῆ τό 1972.

Τήν κεντρικήν εἰσήγησιν ἐπί τοῦ ἐξεταζομένου θέματος παρουσίασεν ὁ δομνηκανός θεολόγος πατήρ Ἰωάννης Τιγιάρ, ἐγένετο δέ ἐν συνεχείᾳ ἀνασκόπησις τοῦ οἰκουμενικοῦ προβλήματος κατά διάφορα κράτη καί ἠπείρους, ὡς καί ἀξιολόγησις τοῦ μέχρι τοῦδε ἐπιτελεσθέντος οἰκουμενικοῦ ἔργου τῆς Γραμματείας διὰ τήν Ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν. Εἰδικώτερον, ἐθίγησαν τά ἐρωτήματα : Ποίαν ἐνότητα ἐπιδιώκει σήμερον ἡ Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία καί πῶς βλέπει αὕτη, ἀπό ἐκκλησιολογικῆς πλευρᾶς, τάς ἄλλας Ἐκκλησίας καί Χριστιανικάς Κοινότητας; Πῶς ἀναπτύσσει τήν οἰκουμενικήν καί ἐνωτικήν της προσπάθειαν εἰς τά πλαίσια τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν; Πῶς ἐπιμορφώνει οἰκουμενικῶς τόν κλῆρον της καί πῶς συμμετέχει εἰς τόν καλούμενον "πνευματικόν οἰκουμενισμόν", ἥτοι εἰς τάς κοινάς προσευχάς τῶν χριστιανῶν ἀνεξαρτήτως ὁμολογίας;

Ποίαν θέσιν λαμβάνει εἰς τό ζήτημα τῶν μικτῶν γάμων; Πῶς ἀντιμετωπίζει τήν μυστηριακὴν κοινωνίαν μετὰ τῶν ἄλλων χριστιανῶν; Πῶς συνεργάζεται μετ' αὐτῶν εἰς τόν τομέα τῆς κοινῆς μαρτυρίας καί τοῦ εὐαγγελισμοῦ; Ποία ἡ θέσις τῆς σήμερον ὡς πρός τόν προσηλυτισμόν;

Κατά τήν σύσκεψιν συνεζητήθη ἐπίσης ὑπό θετικόν πνεῦμα ἡ πρόσφατος πρότασις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, διὰ μίαν στενήν συνεργασίαν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος ἐπὶ τοῦ ποιμαντικοῦ πεδίου· ἐναπομένει βεβαίως νά ἐξευρεθῇ ὁ συγκεκριμένος τρόπος πραγματοποιήσεως τῆς προτάσεως ταύτης.

Ἰδιαιτέρως ἡσχολήθη ἡ σύσκεψις μέ τόν διεξαγόμενον σήμερον διάλογον μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου καί τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ τοῦ θεμελιώδους τούτου σημείου, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Καθολικῆς Ἱεραρχίας Ἀρχιεπίσκοπος τῶν ἐν Κερκύρα Ρωμαιοκαθολικῶν κ. Ἀντώνιος Βαρθαλίτης εἶπεν, εἰς συνέντευξίν του πρός τήν ἐφημερίδα "Καθολική" τῶν Ἀθηνῶν τά ἀκόλουθα :

"Ὁ μέχρι σήμερα διάλογος τῆς ἀγάπης μέ τήν Ὁρθοδοξίαν δδήγησε στήν ἀνακάλυψη καί διαπίστωση ὅτι ἡ κοινωνία πίστεως μεταξὺ Καθολικῆς καί Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι βαθύτατη, σχεδόν τέλεια, ὁ θεολογικός διάλογος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν σκοπὸν ἔχει νά ὀδηγήσῃ στήν πληρότητα, στήν ὁλοκλήρωση, στήν ἐμβάθυνση τῆς ὑπάρχουσας κοινωνίας πίστεως. Ἡ παρουσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ κατὰ τίς ἐργασίες τῆς συνέλευσῆς μας στή Ρώμη ἐκτιμήθηκε ξεχωριστά ἀπό τοὺς συνέδρους. Διατυπώνοντας πάνω σέ πολλά σοβαρά καί λεπτά θέματα πού συζητήθηκαν τήν ἄποψη τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ Σεβ. Δαμασκηνός συνέβαλε ἀποτελεσματικά στό κοινὸ ἔργο μας. Ὁ θεολογικός διάλογος πού ἀρχίζουν οἱ δύο ἀδελφές Ἐκκλησίας, Καθολικὴ καί Ὁρθόδοξη, εἶναι βέβαια ἔργο σοβαρὸ καί δύσκολο, οἰκοδομεῖται ὅμως πάνω σέ στέρεες βάσεις θεολογικῆς ἐνότητος πού ὑπάρχει ἤδη μεταξὺ τους πάνω στά θεμελιώδη τῆς χριστιανικῆς πίστεως."

Τήν Παρασκευήν, 23 Νοεμβρίου, ἡ Α.Α. ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος ὁ Β' ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τοὺς συνέδρους, προσφωνῶν δέ αὐτοὺς ἀνεφέρθη ὅπως ἰδιαιτέρως εἰς τήν πρόσφατον ἐπίσκεψιν αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν καί εἰς τήν συνάντησίν του μέ τήν Α.Θ. Παναγιότητα τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην κ.κ. Δημήτριον τόν Α', ἐπιση-

μαίνων τήν σημασίαν τῆς συναντήσεως ταύτης. "Ὅσον οἱ χριστιανοὶ θά εἶναι διηρημένοι", εἶπε, "τόσον τό ἔργον τῆς κηρύξεως τοῦ Εὐαγγελίου θά ὑπονομεύεται". Διηυκρίνησε δέ ὅτι τό ταξίδιον του εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποτελεῖ μόνον τήν ἀρχήν μιᾶς ἐξορμήσεως διὰ τήν ἐπούλωσιν τῆς ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης πληγῆς. "Ἐλπίζω", προσέθεσεν, "ὅτι θά ἐξακολουθήσω νά ἔχω εὐκαιρίας συναντήσεως καί ἄλλων ποιμένων καί χριστιανῶν ἡγετῶν μέ σκοπόν τήν ἐντατικοποίησιν τῶν κοινῶν προσπαθειῶν μας δι' ἐνότητα". Κατέληξε δέ : "Παρά τήν ταχεῖαν πρόοδον τῶν τελευταίων ἐτῶν, πολλά ὑπολείπονται ἀκόμη νά γίνουν."

- Συνάντησις ὀρθοδόξων καί ρωμαιοκαθολικῶν ἐν Γενεύῃ.

Ἀπό 29 ἕως 31 Ὀκτωβρίου 1979 ἐπεσκέφθη τήν Γενεύην, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ, ὁμάς ρωμαιοκαθολικῶν κατηχητῶν διδασκόντων εἰς τό Ἀρχιεπισκοπικόν Γυμνάσιον τῆς Βόννης (Beuel). Οἱ κατηχηταί (τούς ὁποίους ἐπλαίσωνε τό διευθύνον προσωπικόν τοῦ Γυμνασίου) ἐφιλοξενήθησαν εἰς τό ἐν Σαμπεζύ Γενεύης Ὀρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἶχον δέ συζητήσεις μετὰ τοῦ Προϊσταμένου τοῦ Κέντρου, Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ, ἐπί τῶν ἀκολουθῶν θεμάτων :

1. τοῦ σημείου εἰς τό ὅποιον εὐρίσκονται σήμερον αἱ προσπάθειαι διὰ τήν ἐνότητα ὀρθοδόξων-ρωμαιοκαθολικῶν,
2. τῆς Πανορθόδοξου Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου, καί
3. τῶν δυνατοτήτων διὰ περαιτέρω οἴκουμενικήν ἐπιμόρφωσιν τῶν ρωμαιοκαθολικῶν κατηχητῶν.

Ἀπό ὀρθοδόξου πλευρᾶς ὑπεστηρίχθη, ὅτι τό κύριον ἐμπόδιον τό ὅποιον παρεμβάλλεται εἰς τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ὀρθοδόξου καί Ρωμαιοκαθολικῆς, παραμένει ἡ διαφωνία ὡς πρός τό πρωτεῖον τοῦ Πάπα - διαφωνία ἡ ὁποία προηγεῖται τῶν ἄλλων δογματικῶν διαφορῶν αὐτῶν.

Οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ συζητηταὶ διεπίστωσαν, ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅτι ὁ διάλογος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἔχει ἤδη λάβει συγκεκριμένας μορφάς εἰς τρόπον ὥστε τὸ μέλλον νὰ δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῇ μετὰ τινος αἰσιοδοξίας. Οὕτω ἐπὶ παραδείγματι ὁ Μητροπολίτης Δαμασκηνὸς διετύπωσε τὴν ἄποψιν ὅτι τὸ πρωτεῖον τοῦ Πάπα, ὑπὸ τὴν σημερινὴν διοικητικὴν του μορφήν, θὰ ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν Δύσιν, ἐνῶ ὡς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἀνατολήν θὰ ἔσχυε, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ὡς "πρωτεῖον τιμῆς" ἑναρμονιζόμενον πρὸς τὴν αὐτοκέφαλον διοίκησιν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ὡς πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ συνομιληταὶ, ἐνημερωθέντες ἐπὶ τῆς ἤδη γενομένης προεργασίας διὰ τὴν προετοιμασίαν αὐτῆς, ἐξέφρασαν τὴν ἐκπληξίν των διὰ τὴν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ ἀκλουθουμένην ἀρχὴν τῆς ὁμοψηφίας, καθ' ὅτι, ὡς εἶπε χαρακτηριστικῶς ὁ Μητροπολίτης Δαμασκηνὸς, "δέν εἶναι νοπήτη ψηφοφορία προκειμένου περὶ τῆς Ἀληθείας".

Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας, ὁ Μητροπολίτης Τρανουπόλεως παρετήρησεν ὅτι δέν θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τοῦτο ἐξαρτῶντες αὐτὸ ἀπὸ τὴν, μὴ ὑπάρχουσαν ἄλλωστε σήμερον, κανονικὴν ἐνότητα, ἀλλὰ νὰ θεωρήσωμεν τοῦτο πρωτίστως ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως.

Μεταξὺ τῶν συνομιλητῶν ἀπεφασίσθη ὅπως αἱ ἀρξάμεναι συζητήσεις μεταξὺ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Γυμνασίου τῆς Βόννης καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Σαμπεζύ συνεχισθοῦν καὶ ἀναπτυχθοῦν περαιτέρω.

- Διάλεξις τοῦ καθηγητοῦ W. Schneemelcher ἐν Σαμπεζύ.

Κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προϊσταμένου τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Σεβ. Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ, ὁ καθηγητὴς τῆς προτεσταντικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βόννης Δρ. W. Schneemelcher

ἔδωσε, τήν 6ην Δεκεμβρίου 1979 εἰς τό Ὁρθόδοξον Κέντρον, ἐνώπιον ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, διάλεξιν φέρουσαν τόν τίτλον : "Ἡ γένεσις τῆς Χριστιανικῆς Βίβλου".

Ὁ διαπρεπῆς ὁμιλητής ἐχαρακτήρισε τήν γένεσιν αὐτήν ὡς "μίαν διαδικασίαν φιλολογικῆς μορφοποιήσεως καί ἀποκρυσταλλώσεως τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας κατά τήν διάρκειαν, κυρίως, τοῦ Β' καί τοῦ Γ' αἰῶνος μ.Χ. Ἡ Ἐκκλησία εἶχεν ἀρχικῶς δεχθῆ τό σύνολον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὡς Ἐπιγραφήν, εἶχεν ὅμως συγχρόνως θέσει ὑπεράνω τῆς Ἐπιγραφῆς ταύτης, ὡς ὑπέρτατον κανόνα αὐτῆς, 'τόν Κύριον'. Οὕτω ἀνεφάνη ἐνωρύτατα μία συλλογή περιέχουσα τήν περί τοῦ Ἰησοῦ παράδοσιν, εἰς τήν ὁποίαν προσετέθησαν σύν τῷ χρόνῳ, ἰδίως ἀπό τῆς ἐποχῆς τῶν γνωστικῶν αἱρέσεων, αἱ Ἐπιστολαί (ὁ Ἀπόστολος), διὰ νά ἀπαρτισθῆ τελικῶς, κατά τόν Δ' αἰῶνα, ὁ σήμερον γνωστός Κανὼν τῶν Βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης."

Παρουσιάζων τόν ὁμιλητήν, ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ὁρθόδοξου Κέντρου ἐχαρακτήρισε τήν ὁμιλίαν του "συμβολήν εἰς τόν διμερῆ καί πολυμερῆ οἰκουμενικόν διάλογον", δεδομένου, ὡς εἶπεν, ὅτι "ἡ Ἁγία Ἐπιγραφή ἀποτελεῖ τήν κοινήν κληρονομίαν ὄλων τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, εἶναι αὕτη ἡ κοινή εἰς αὐτάς ζῶσα πηγή, ἡ ὁποία μεταδίδει τήν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ καί ἡ ὁποία, ὡς ἐκ τούτου, δέν δύναται νά ἀγνοήσῃ τήν ἱστορικοκριτικὴν ἔρευναν. Ἐφ' ὅσον δέ", παρετήρησεν, "αἱ θεολογίαι μας κατανοηθοῦν ὡς ζωή, τότε καί αἱ διάφοροι θεολογικαί μας διατυπώσεις δύνανται ἐνδεχομένως, θεωρούμεναι ὡς βιώματα πλέον καί ὄχι ἀπλῶς ὡς ἀποφάνσεις θεωρητικῆς γνωστικῆς ὑφῆς, νά παύσουν νά ἔχουν ἀμοιβαίως ἀποκλειστικόν χαρακτήρα."

- Ἐκλογή νέου Μητροπολίτου καί δύο Ἐπισκόπων εἰς τό Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας προέβη εἰς τήν ἐκλογήν ἐνός Μητροπολίτου καί δύο νέων Ἐπισκόπων. Πρόκειται διὰ τούς : Σεβ. Ἰωάννην (Mansour), 52 ἐτῶν, ἐκ Συρίας, ἐκλεγέντα Μητροπολίτην Λαοδικείας καί χειροτονηθέντα τήν 25ην Νοεμβρί-

ου 1979 εἰς πλήρωσιν τῆς ἐκ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νῦν Μακ. Πατριάρχου κ.κ. Ἰγνατίου (Hazim) κενωθείσης θέσεως Ἐθοφιλ. Ἐψηφισμένον Ἀθανάσιον (Saliba), 59 ἐτῶν, ὁ ὁποῖος, γεννηθεὶς εἰς Λίβανον, μετὰ τὰς εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον τοῦ Ἁγίου Σεργίου θεολογικᾶς του σπουδᾶς ὑπηρετήσεν ἐπὶ σειράν ἐτῶν εἰς Η.Π.Α. καὶ ὁ ὁποῖος χειροτονούμενος εἰς Ἐπίσκοπον τὸν προσεχῆ Φεβρουάριον μέλλει νὰ ἐπικουρήσῃ τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην εἰς τὰ διοικητικὰ του καθήκοντα εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Δαμασκοῦ Ἐθοφιλ. Ἡλίαν (Audi), 38 ἐτῶν, ἐκ Λιβάνου, τέως ἀναπληρωτὴν Κοσμήτορα τῆς θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Μπαλαμάντ, ὁ ὁποῖος, χειροτονηθεὶς τὴν 18ην Νοεμβρίου 1979, διωρίσθη βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μακ. Πατριάρχου, μέ ἔδραν τὴν Δαμασκὸν.

- Εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας.

Τὴν 25ην Νοεμβρίου 1979 ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος Λόντζ καὶ Ποζνάν ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Ὀνουφρίου (εἰς Γιαμπλέζνα τῆς ἀνατολικῆς Πολωνίας), καθηγητὴς τοῦ ὀρθοδόξου τμήματος τῆς χριστιανικῆς θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Βαρσοβίας, Ἀρχιμανδρίτης Σάββας (Hryscuniak). Ὁ νέος Ἐπίσκοπος ἐγεννήθη τὸ 1938, διαδέχεται δὲ τὸν εἰς Κύριον ἐκδημήσαντα τὴν 16ην Νοεμβρίου Ἀρχιεπίσκοπον Λόντζ καὶ Ποζνάν Γεώργιον (Koreniskoff). Ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Γεώργιος ἦτο ὁ ἀρχαιότερος τῶν ὀρθοδόξων πολωνῶν Ἱεραρχῶν, ἐκλιπὼν εἰς ἡλικίαν 79 ἐτῶν.

Τὴν 26ην Νοεμβρίου ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος Λουβλίνου, βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μακ. Βασιλείου, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Σίμων (Romantchouk). Ὁ νέος Ἐπίσκοπος Λουβλίνου διετέλεσεν ἐπὶ σειράν ἐτῶν Διευθυντὴς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Γραφείου εἰς τὴν Βαρσοβίαν, προΐστατο δὲ τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας κατὰ τὴν Α' Προσυνοδικὴν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν (Σαμπεζύ, Νοέμβριος 1976).

- Πληροφορίαί περί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας.

Συμφάνως πρὸς προσφάτους πληροφορίας, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ἀριθμεῖ σήμερον 5 ἑκατομμύρια πιστῶν ἐπὶ συνόλου 5 καὶ ἡμισυ ἑκατομμυρίων κατοίκων τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Γεωργίας. Ἐκ τῶν 15 ἐν συνόλῳ Ἐπισκοπῶν, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι κατανεμημένη ἕξ ἐκκλησιαστικῆς ἐπόψεως ἡ χώρα, αἱ 12 εἶναι σήμερον πεπληρωμέναι, ὁ δὲ σημερινὸς προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας, Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Μετσχέτης καὶ Τιφλίδος κ. Ἡλίας ὁ Β', ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἕκαστος Ἐπίσκοπος ἐδρεύῃ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν αὐτοῦ.

Ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μακ. Καθολικοῦ κ. Ἡλία ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ἐξέδωκε λεπτομερές Ἡμερολόγιον αὐτῆς ὡς καὶ δύο τεύχη νέου ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ φέροντος τὸν τίτλον "Djvari Vazisa" (Ὁ σταυρὸς τῆς ἀμπέλου) εἰς τὴν γεωργιανὴν γλῶσσαν.

Λειτουργεῖ ἔν Ἐκκλησιαστικόν Σεμινάριον, ἐν Μετσχέτῃ, εἰς τὸ ὄποιον, κατὰ τὸ ἔτος 1979, ἐφοίτων 30 περίπου σπουδασταί. Αἱ σπουδαί εἶναι διαρκείας 3 ἐτῶν.

Ὑπενθυμίζεται ὅτι ὁ Μακ. Καθολικός κ. Ἡλίας ἐπεσκέφθη προσφάτως τὴν Γενεύην, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ ὡς Ἀντιπροέδρου τοῦ Π.Σ.Ε., ἐφιλοξενήθη δὲ εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Σαμπεζύ Γενεύης (Ἐπίσκεψις, ἄρ. 216). Εἰς τὴν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁμιλίαν του ὁ Μακ. Καθολικός κ. Ἡλίας ἐξῆρε, μεταξὺ ἄλλων, τὴν μακρὰν πνευματικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν δραστηριότητα τῆς Μονῆς Ἰβήρων εἰς τὸ "Ἅγιον Ὄρος καὶ τὴν συμβολὴν αὐτῆς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ γεωργιανοῦ πολιτισμοῦ. Εἰς τὸ ἴδιον θέμα εἶναι ἀφιερωμένη εἰδική μελέτη τοῦ Καθολικοῦ κ. Ἡλία τῆς ὁποίας ἀποσπάσματα δημοσιεύονται εἰς τὸ προσφάτως ἐκδοθέν 2ον τεύχος τοῦ ἐπισήμου περιοδικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας "Djvari Vazisa".

- Σύντομα νέα.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, κατά τήν πανηγυρικήν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 29ης Δεκεμβρίου 1979, ἀπένειμε βραβεῖον μετά χρηματικῆς ἐνισχύσεως εἰς τόν Βασίλειον Σταυρίδην, καθηγητήν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, διά τό δίτομον ἔργον του "Οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ἀπό τοῦ 1860 ἕως σήμερον". Τό βραβευθέν ἔργον (περί τοῦ ὁποίου ἡ Ἐπίσκεψις ἔγραψε τά δέοντα κατά τό παρελθόν) ἀποτελεῖ πολύτιμον πηγὴν διά τήν μελέτην τῆς ἱστορίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατά τούς δύο τελευταίους αἰῶνας.

ΟΡΘΟΔΟΣΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- "Ὁ Μέγας Βασίλειος φορεὺς καὶ ἔκφρασις τοῦ ἀνατολικοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος" : Λόγος ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου (Κωνσταντινίδη) ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, τῇ Κυριακῇ, 30ῆς Δεκεμβρίου 1979, κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Θ. Λειτουργίαν, ἐπὶ τῇ 1600ῇ ἐπετείῳ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μεγ. Βασιλείου.

"Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν Χορεία,
Φιλόθησκον καὶ φιλογενές Ἐκκλησίασμα.

Ὁ χριστιανικὸς κόσμος, εἰς ὅλα τὰ γεωγραφικὰ καὶ ὁμολογιακὰ πλάτη καὶ μήκη, ἐώρτασεν ἐφέτος τὰ 1600 χρόνια ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τοῦ ἐξόχου αὐτοῦ Ἱεράρχου τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς, ὁ ὅποιος, ὡς πολὺφωτος ἥλιος, ἐσελάγισεν, ἀπὸ τὴν Καισάρειαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' αἰῶνος, εἰς ὀλόκληρον τὴν χριστιανικὴν Οἰκουμένην.

Πρὶν ἀπὸ 1600 χρόνια, ἴσως σὰν σήμερα, τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου, ἢ ὀπωσδήποτε μίαν ἀπὸ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἔτους 378, ἀπέθανεν ὁ Μέγας Βασίλειος, προφέρων τὰ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ λόγια τοῦ Κυρίου : "εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τό πνεῦμά μου" (Λουκ. 23, 46), ὡς μαρτυρεῖ ὁ πιστότερος ἐγκωμιαστής του, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Καὶ τὴν 1ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 379 ἐκηδεύθη εἰς τὴν Καισάρειαν, μέσα εἰς γενικὸν κοπετόν καὶ θρήνον, ὄχι μόνον τῶν χριστιανῶν μελῶν τοῦ ποιμνίου του, ἀλλὰ καὶ τῶν μὴ χριστιανῶν συγκαισαρέων του, τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Ἐθνικῶν. Τόσον δέ ἦτο τό πλῆθος, ὥστε - κατὰ τὰς ἱστορικές καὶ πάλιν μαρτυρίας - ἀκόμη καὶ θάνατοι εἶχον προκληθῆ ἀπὸ τὸν πολὺν συνωστισμόν.

Ὁ Μέγας Βασίλειος, μέγας διὰ μέσου τῶν ποικίλων πτυχῶν τῆς ζωῆς καὶ τῶν δραστηριοτήτων του, ἐφάνη μέγας καὶ εἰς τὸν θάνατόν του. Ἐμεινε δέ ὀριστικῶς μέγας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του καὶ μετὰ θάνατον, ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ πάντων καὶ πανταχοῦ ὡς Οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος καὶ πρόμαχος τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ὡς ὑπέροχον πρότυπον Ὀρθοδόξου Ἐπισκόπου, πολυευθύνου καὶ πολυμερεστάτου.

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, μέ τὴν σημερινὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Λειτουργίαν εἰς τὸν Πάνσεπτον Πατριαρχικόν Ναόν, κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτὴν Κυριακὴν τοῦ ἔτους, ἐπισφραγίζει, δύναμαι νὰ εἶπω, τὰς ἀνά τὸν κόσμον Βασιλειανὰς ἑορτάς. Ἀλλὰ καὶ ἐπισημαίνει, ταυτοχρόνως, τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Μέγας Βασίλειος, ὡς γνήσιος φορεὺς καὶ πιστὴ ἔκφρασις τοῦ πνεύματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς ἀνά τὸν κόσμον. Ὡς τοιοῦτος, ὁ Μέγας Βασίλειος παρουσιάζει ἰδιάζουσαν σπουδαιότητα διὰ τὸν Οἰκουμενικόν τοῦτον θρόνον.

Ἀσφαλῶς, ὁ Ἅγιος δέν ἔχει ἀνάγκη ἐγκωμίων. Ὑπῆρξεν ἀπό τούς περισσότερον ἐγκωμιασθέντας. Ἱστορικὴν δέ ἀποτίμησιν αὐτοῦ βεβαίως δέν θά ἀποτολήσῃ νά κάμη ὁ Πατριαρχικός Ἄμβων.

Ἀπλῶς τό σημερινόν κήρυγμα θά ἀποβλέψῃ εἰς δύο τινά : ἀφ' ἑνός μὲν νά ὑπογραμμίσῃ τὴν ἱστοριοθεολογικὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Μέγας Βασίλειος ὑπῆρξεν ὁ φορεὺς καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ Ἀνατολικοῦ Ὁρθοδόξου πνεύματος εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις του, ἀφ' ἑτέρου δέ νά ἐπισημάνῃ τὴν παράλληλον ἀλήθειαν, ὅτι τοῦ ἰδίου τούτου πνεύματος συνεχιστικὴ δύναμις καὶ θεσμός διαιωνίζων ὑπῆρξε καὶ εἶναι ὁ Οἰκουμενικός οὗτος Θρόνος.

Ἴδού τὰ δύο κύρια σημεῖα τοῦ σημερινοῦ λόγου μου.

Ἀδελφοί μου.

Εἶναι περίεργον νά διαπιστώνη κανεὶς πῶς μέσα εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ θεολογικὴν συγκρότησιν τῆς Ἐκκλησίας, τὰ πρόσωπα καὶ τὰ γεγονότα, οἱ τόποι καὶ αἱ συνθήκαι, αἱ θέσεις καὶ αἱ ἀντιθέσεις ἐναλλάσσονται, συσχετίζονται, ἀντιδίδουν, συμπορεύονται ἢ ἀλλοτριοῦνται, συμπιέζονται ἢ προωθοῦνται, λύονται ἢ περιπλέκονται καὶ ἀποτελματοῦνται, τελικῶς ὅμως καὶ ἐνσωματώνονται μέσα εἰς μίαν γενικωτέραν κατεύθυνσιν καὶ πορείαν, ἡ ὁποία καὶ εἶναι ἡ λύσις, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Θεός εἰς ὅλα.

Κάτι παρόμοιον συνέβη καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄκρως περιπεπλεγμένου Χριστολογικοῦ θέματος καθ' ὄλον τὸν Δ' αἰῶνα. Μετὰ τὸν Ἄρειον καὶ τὸν Σάλον τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησεν ἡ αἵρεσίς του, μετὰ τὴν Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον καὶ τὴν καταδίκην τῆς πλάνης του καὶ τῶν ὁπαδῶν του, μετὰ τὴν πρώτην ἐπιτευχθεῖσαν εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν τόσον ὅμως ἐπισφαλῆ ἀποδειχθεῖσαν, τὰ πρόσωπα καὶ τὰ γεγονότα εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας περιεπλάκησαν κατὰ τρόπον ἀφάνταστον, αἱ συνθήκαι ἀνετράπησαν, οἱ τρεῖς βασικοὶ παράγοντες τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἦτοι οἱ κατὰ τόπους Ἐπίσκοποι, ἡ παρεμβαίνουσα Πολιτεία καὶ ὁ πολὺς Λαός, εὐρέθησαν μέσα εἰς μίαν γενικὴν σύγχυσιν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ὅλη λειτουργία τοῦ χριστιανικοῦ θεσμοῦ, εἰς τὴν Ἀνατολήν καὶ τὴν Δύσιν, ἐφάνη κυριολεκτικῶς νά παραλύῃ. Τοῦτο δέ εἰς μίαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία ἐθεωρεῖτο ὅτι ἔζη τὸν χρυσοῦν αἰῶνά της εἰς πρόσωπα καὶ εἰς θεολογίαν.

Καὶ ὅμως ἔλειπε τό στοιχεῖον ἐκεῖνο, τό ὁποῖον θά συνέθετε τό ἕν καὶ ἀκεραιότατον καὶ ἀκραιφνέστατον πνεῦμα τῆς Ὁρθοδόξιας, ὅπερ ὡς τοιοῦτο θά ἐπεβάλλετο καὶ θά ἐπεκράτει ὡς ἡ μόνη διευθέτησις, ἡ μόνη τάξις, ἡ μόνη λύσις, ἡ μόνη ἀλήθεια.

Εἰς μίαν τοιαύτην λοιπόν στιγμὴν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ὁ Θεός ἐνεφάνισε τὸν Μέγαν Βασίλειον. Ἐπωμίσθη αὐτός τὰς εὐθύνας καὶ ἀνέλαβε τὰς ἐνδεικνυομένας πρωτοβουλίας. Ἐξεδάπανήθη εἰς δρᾶσιν καὶ εἰς ἀγῶνας. Ἐδοκιμάσθη καὶ ἀπεθαρρύνθη. Ἐξηγέρθη καὶ ἐπεβλήθη. Ἀλλὰ τελικῶς αὐτός συνέλαβε καὶ ἐνεσάρκωσε, διέπλασε καὶ διετύπωσε τό γνήσιον πνεῦμα τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς ὀρθῆς πράξεως, καὶ ἀπέβη, εἰς μίαν ἐποχὴν ἐκτάκτως ταραχώδη καὶ γεμάτην ἀπὸ θεολογικᾶς καὶ προσωπικᾶς ἀντιθέσεις καὶ διαμφισβη-

τήσεις, ὁ μόνος σχεδόν φορέας τοῦ Ὁρθοδόξου πνεύματος καί τῆς ὑπαρξιακῆς Ὁρθοδοξίας τῆς Ἀνατολῆς.

Οὐδεὶς καταλληλότερος ἐκεῖνου ὑπῆρχεν. Συνεκέντρωνε ὅλας τὰς πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις. Ἦτο γνήσιον τέκνον τῆς Ἀνατολῆς, γέννημα καί θρέμμα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, δημιουργημα τῆς προγονικῆς σοφίας, ὅπως τὴν εἶχε διδαχθῆ εἰς τὴν γενέτειράν του Νεοκαισάρειαν, εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Εἶχε γνωρίση καί διδαχθῆ τὸν χριστιανισμόν ὑπὸ τὸ φίλτρον στενῶν συγγενῶν του καί ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν φωτισμένων ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐγένετο μοναχὸς ὁ ἴδιος, εἰς μίαν στιγμὴν τῆς ζωῆς του, ἀλλὰ καί ὀργανωτὴς τοῦ μοναστικοῦ βίου. Ἀπέβη, ἐν συνεχείᾳ, κληρικὸς τῆς δράσεως καί τῆς φιλανθρωπίας. Καί τελικὰ ἀνεδείχθη φωτισμένος Ἐπίσκοπος τῆς πρώτης μετὰ τὴν Βασιλεύουσαν Μητροπολιτικῆς Ἐδρας τῆς Ἀνατολῆς, ἀκαμπτος ὑποστηρικτὴς τῶν δικαίων καί τῶν προνομίων τῆς Ἐκκλησίας πρὸ τῆς μεροληπτουσίας Πολιτείας, θαυμάσιος τηρητὴς καί ἐφαρμοστὴς τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀξιώματος "τά τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καί τά τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ" (Ματθ. 22, 21), ἀπαράμιλλος, τέλος, ἐργάτης τῆς καταλλαγῆς, τῆς μεσότητος, τῆς εἰρηνεύσεως καί τῆς ἀδελφοσύνης μέσα εἰς μίαν διχασμένην, καί τότε, χριστιανοσύνην.

Καί μέ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς ἀνέπτυξεν ὅλην τὴν γνωστὴν δραστηριότητά του εἰς τοὺς διαφόρους σταθμοὺς τῆς πολυκυμάντου καί πολυδιαστάτου ζωῆς του, κινούμενος, ταξιδεύων, ἐπικοινωνῶν, γράφων, συγγράφων, ἀλληλογραφῶν, διευθύνων πολυπλεύρους ἀντιαιρετικούς ἀγῶνας, παρεμβαίνων ὅπου δεῖ, ἐπεκτείνων τὴν δρᾶσιν του εἰς κάθε τομέα τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς, ἀπὸ τῆς ἱεραποστολῆς μέχρι καί τῆς φιλανθρωπίας, καί κυρίως αὐτῆς, ὑπὸ τὰς γνωστὰς στέγας εὐποιΐας τῆς περιφήμου Βασιλειάδος του εἰς τὴν Καισάρειαν κ.λπ.

Κατόπιν ὅλων τούτων, μὴ θελήσετε, ἀδελφοί μου, νὰ ἐρωτήσητε τί εἶναι καθ' ἑαυτὸ τὸ Ὁρθόδοξον Ἀνατολικὸν πνεῦμα, διὰ τὸ ὁποῖον σᾶς ὀμιλῶ. Τοῦτο διήκει δι' ὅλων αὐτῶν τῶν πτυχῶν τῆς ζωῆς καί τῆς δράσεως τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Εἶναι αὐτὸ ὅπερ ἐκαλεῖτο νὰ καλύψῃ τότε ὅλα τὰ κενά, τὰ ὁποῖα εἶχον δημιουργήσει αἱ αἱρέσεις, αἱ ἔριδες, αἱ συγκρούσεις καί αἱ ἀντιδικαίαι. Νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ λάθη, νὰ ἄρῃ τὸν φανατισμόν καί τὰ μίση, νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ὕφεσιν, νὰ εὕρῃ τὴν μεσότητα, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν καταλλαγὴν, νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Καί μαζί μέ ὅλα αὐτὰ νὰ ὀργανώσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν ἐπὶ τὸ καλλίτερον, νὰ ἐξομαλύνῃ τὴν καθ' ἡμέραν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, νὰ ἄρῃ τὴν ὑπάρχουσαν δυστυχίαν, νὰ παρασταθῇ τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ Μέγας Βασίλειος τούτου τοῦ Ὁρθοδόξου πνεύματος ἐνσαρκωτῆς καί φορέας ὑπῆρξε μεσοῦντος τοῦ Δ' αἰῶνος.

Περὶ τούτου οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει.

Ἄλλ' ἴδου τώρα καί τὰ πέραν τούτου.

Τὰ πρόσωπα, ἀδελφοί μου, δέν εἶναι αἰῶνια. Τὸ πνεῦμα ὅμως πρέπει νὰ ἐπιζῆ πέραν τῶν προσώπων. Καί ὁ Μέγας Βασίλειος ἐγνώριζεν ὅτι ἡ σκυτάλη τοῦ Ὁρθοδόξου πνεύματος καί τῆς Ὁρθοδοξίας

μαρτυρίας, τὴν ὁποῖαν ἐκράτει, θά ἔπρεπε νά παραδοθῆ διὰ νά ἐπιζήση, διὰ νά θεσμοθετηθῆ, διὰ νά διαιωνισθῆ. Ἐγνώριζεν, ὅτι εἰς μίαν δεδομένην ἱστορικὴν στιγμὴν τοῦ αἰῶνος του, ἡ σκυτάλη αὐτὴ θά ἔπρεπε νά μεταβιβασθῆ ἀπὸ τὴν περιφέρειαν πρὸς τὸ κέντρον, ἀπὸ τὴν Καισάρειαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ φυσικὰ ἀπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ ἰδίου εἰς τὴν εὐθύνην πλέον καὶ τὴν ἐπιστάσιν τῶν ὑπευθύνων τῆς Πρωτεύουσας.

Ἦτο καὶ τὸ ὁποῖον μοιραίως ἐφέρετο πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν. Ὁ Μέγας Βασίλειος εἶχεν ὀραματισθῆ καὶ εἶχε ποθῆσῆ τὴν μεγάλην αὐτὴν στιγμὴν. Ὁχι διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ Καισάρεια καὶ ὁ Ἐπίσκοπός της - κυρίως ὁ Ἐπίσκοπός της - εἶχε φθάσῃ ἤδη εἰς τὸν κολοφῶνα τοῦ ὕψους καὶ τῆς γενικῆς ἀναγνωρίσεως, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ὀλοκλήρου τῆς τότε Οἰκουμένης. Τὸ λέγει ὁ ἴδιος εἰς μίαν ἐπιστολὴν του πρὸς τοὺς Νεοκαισαρεῖς : "Δικαιότερον τὰ καθ' ἡμᾶς κρίνεσθαι... ἐκ τοῦ πλήθους τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐπισκόπων, συνημμένων ἡμῖν χάριτι Κυρίου. Ἐξετασθῶσι δέ Πισίδαι, Λυκαόνες, Ἰσαῦροι, Φρυγες ἐκότεροι, Ἀρμενίων ὅσον ὑμῖν ἐστὶ προσῆκον, Μακεδόνες, Ἀχαιοὶ, Ἰλλύριοι, Γάλλοι, Σπάνοι, Ἰταλία σύμπασα, Σικελιωταί, Ἀφροὶ, Αἰγύπτου τὸ ὑγιαῖνον, τῆς Συρίας ὅπόσον τὸ λεύψανον ὅτινες πέμπουσίν τε πρὸς ἡμᾶς γράμματα καὶ πάλιν δέχονται παρ' ἡμῶν..." (Ἐπιστολή 204, 7 ΒΕΠ 55, 238).

Ἡ Πρωτεύουσα ὅμως ἔμενεν ἔξω ἀπὸ ὅλα αὐτά. Συνήθως δέ διέκειτο καὶ ἐχθρικῶς. Ὡς τε Αὐτοκρατορικὴ Αὐλή καὶ ὡς Ἐκκλησία. Τοῦτο οὔτε φυσικὸν ἦτο, οὔτε ἐπιτρεπτόν. Ἡ Κωνσταντινούπολις, ἔχουσα τὸ προβάδισμα εἰς ὅλην τὴν ἄλλην ζωὴν τῆς Αὐτοκρατορίας, ἔπρεπε νά ἀποβῆ, χωρὶς χρονοτριβὴν, πρῶτη καὶ εἰς ἔκφρασιν καὶ ἐκφορὰν τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου πνεύματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τοῦτο, κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον, θά ἐπετυγχάνετο μὲ μίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, συγκαλουμένην ὄχι εἰς τὴν Καισάρειαν, οὔτε ὁπουδήποτε ἄλλαχοῦ, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ὄχι ὑπὸ τὴν προεδρείαν του καὶ τὴν προσωπικὴν του προβολὴν, ἀλλ' ὑπὸ τὴν Προεδρείαν καὶ τὴν εὐθύνην τῆς μόνης ἀρμοδίας Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, τοῦ μόνου ἐνδεδειγμένου θεσμοῦ, ἦτοι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πρωτεύουσας καὶ τοῦ Πατριάρχου της. Ἐτσι μόνον θά εἶχε παραδοθῆ εἰς ἀσφαλεῖς χεῖρας ἡ πίστις καὶ τὸ πνεῦμα, ὁμοῦ πάντοτε μὲ τὴν εὐθύνην τῆς φυλάξεώς των καὶ τῆς διαιωνίσεώς των.

Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατηύθυνε τὰ πράγματα ὁ Μέγας Βασίλειος. Ἀπέθανεν ὁ ἴδιος ἐν τῷ μεταξῦ. Ἀλλ' ἡ Σύνοδος συνεκλήθη, μετὰ διετίαν, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸ 381, ὡς ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Δημιούργημα καὶ καρπὸς τῆς προεργασίας καὶ τῶν ἀγώνων τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἡ Σύνοδος αὕτη ἐνεστερνίσθη τὰς ἰδέας του ἀπολύτως, ἐδέχθη τὰς ἀρχὰς του καὶ ἐθέσπισε τὴν διδασκαλίαν του. Τὰ πάντα εἰς τὴν Σύνοδον ἀπέπνεον Βασίλειον πνεῦμα, Ἀκόμη καὶ ἡ σύνθεσις τῆς Συνόδου ἔφερε τὴν σφραγίδα τῆς προσωπικότητός του, ἐφ' ὅσον ἡ πλειονότης τῶν Συνοδικῶν Πατέρων ἦσαν φίλοι καὶ συναγωνισταί του εἰς τὴν πίστιν. Οἱ δύο κατὰ

σειράν Πρόεδροι τῆς Συνόδου, ὁ Θεολόγος Γρηγόριος (379-381) καί ὁ Νεκτάριος (381-397), οἱ δύο ἐπίσκοποι ἀδελφοί, Γρηγόριος ὁ Νύσσης καί Πέτρος ὁ Σεβαστείας, ὁ διάδοχός του Ἑλλάδιος, ὁ Ἰκονίου Ἀμφιλόχιος, Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων καί οἱ ἐκ Παλαιστίνης Ἐπίσκοποι, καί ἀκόμη, 50 καί πλέον Ἐπίσκοποι τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Νοτίου Μικρᾶς Ἀσίας, συνυπούργησαν, καί, ὑπό τήν πνοήν τοῦ Παρακλητοῦ, ἡ Σύνοδος, ἡ Β' Οἰκουμενική, ἤχθη εἰς ἐπιτυχίαν.

Δύο βασικά στοιχεῖα μετελαμπαδεύθησαν διὰ τῆς Συνόδου ἐκείνης εἰς τόν θρόνον αὐτόν : Ἡ ὠλοκληρωμένη χριστολογική πίστις καί διδασκαλία τῆς Ὁρθοδοξίας ἀφ' ἑνός, καί τό ἱστορικόν καί ἀναφαίρετον Προβάδισμα τοῦ Πρώτου Ἐπισκόπου τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ Οἰκουμενικοῦ δηλαδή Πατριάρχου, ἀφ' ἑτέρου.

Εἶναι γνωστόν τό πρῶτον. Πρόκειται διὰ τό περίφημον Σύμβολον τῆς Πίστεώς μας, τό Νικαιοκωνσταντινουπολιτικόν, τό ὁποῖον, ὠλοκληρωμένον καί ἀναλλοίωτον, ἀπαγγέλλομεν καί ὁμολογοῦμεν ἔκτοτε ἡμεῖς, τό Ὁρθόδοξον Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐπίσης γνωστόν εἶναι καί τό δεύτερον. Πρόκειται διὰ τόν περίφημον 3ον Κανόνα τῆς Συνόδου αὐτῆς, ὁ ὁποῖος ἀνεγνώρισε εἰς τόν Ἐπίσκοπον τῆς Πόλεως τᾶ Ἰσα, μετὰ τόν Ρώμης, δικαιώματα τιμῆς καί προβαδίσματος. Λέγει ὁ Κανών : τόν Ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως "ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τόν τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπον, διὰ τό εἶναι αὐτήν Νέαν Ρώμην" (Ράλλη-Ποτλῆ, Σύνταγμα Ἱερῶν Κανόνων, τόμ. Β', σελ. 173).

Ἰδού, ἀδελφοί μου, τί καί πῶς μετεβιβάσθη, κατὰ μίαν ἀξιοθαύμαστον πλοκήν προσώπων καί γεγονότων, ἀπό τήν ἀγίαν μορφήν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καί ὑπό τήν πνοήν καί τήν κατεύθυνσίν του πρὸς τήν Βασιλεύουσαν, πρὸς τόν θρόνον τοῦτον, πρὸς τοὺς ἔκτοτε Προκαθημένους τῆς Οἰκουμενικῆς ταύτης Καθέδρας, πρὸς τοὺς κατὰ διαδοχὴν Πατριάρχας τῆς Πρώτης Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς.

"Ἐκτοτε ἀπέβησαν οὗτοι καί εἶναι, κατὰ χάριν Θεοῦ καί κατ' ἀπαίτησιν τῆς ἱστορικῆς καί κανονικῆς τάξεως, οἱ μόνιμοι πλέον καί μεμαρτυρημένοι φορεῖς τοῦ Πνεύματος τῆς Ὁρθοδοξίας, φορεῖς καί διερμηνεῖς, εἰς ἄμεσον βεβαίως κοινωνίαν μετὰ πάσης Ἐπισκοπῆς Ὁρθοδόξων, ὀρθοτομούντων τόν λόγον τῆς ἀληθείας, φορεῖς καί διερμηνεῖς, λέγω, τοῦ πνεύματος ἐκείνου, τό ὁποῖον ἐνεσάρκωσε, ἐξεπροσώπησε, καθιέρωσε καί μετεβίβασεν εἰς τοὺς αἰῶνας ὁ Μέγας Βασίλειος καί ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις του.

Οὕτως ηὐδόκησεν ὁ Θεός.

Ἀδελφοί μου.

Οὐδέν ἔχει νά προσθέσῃ εἰς πάντα ταῦτα ὁ Ἱερός Ἄμβων. Ἀποτελοῦν τήν μαρτυρίαν τῆς ἱστορίας καί τήν ρητὴν κατάφασιν τῆς θεολογίας. Ἡ ἐπέτειος τῶν 1600 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Βασιλείου φέρει ὄλους μας ἐγγύτερον πρὸς τήν εὐθύνην μας.

"Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας.

Γένοιτο".